

Hrvatski kvalifikacijski okvir – odgovornost umjesto školarina

MILE DŽELALIJA

Sveučilište u Zadru

doi: 10.3935/rsp.v16i2.863

U mnogim strateškim dokumentima Europske unije uočljivi su novi instrumenti rješavanja problema nedostatka visokoobrazovanih mladih stručnjaka. Tako zemlje EU-a uvode i brinu o osiguranju učinkovitosti i kvaliteti obrazovnog sustava, općoj brizi o mladima i odgovornosti prema svim resursima, kvalitetnoj zapošljivosti i potrebama društva, cjeloživotnom učenju, Bolonjskom procesu, ECTS sustavu, doktorskim studijima, kvalifikacijskom okviru, povećanim ulaganjima u obrazovanje i mnogim drugim dobro povezanim instrumentima. No, ovdje naglašavamo kako nije dovoljno samo uočiti postojanje tih pojedinačnih elemenata, već je važnije prepoznati temeljne razloge njihovog uvođenja. Kao i zemlje Europske unije, tako je i Hrvatska u svojim strateškim dokumentima izrazila odlučnost u izgradnji socijalne uključenosti i društva znanja, izgradnjom i provedbom sličnih instrumenata.

Posljednja zbivanja u visokom obrazovanju u Hrvatskoj ukazuju na međusobna nerazumijevanja i izbjegavanja odgovora na temeljna pitanja. Pitanja koja treba otvoreno postaviti i na koja treba jasno i nedvosmisleno odgovoriti prije svih pokušaja konačnih dogovora su: »Trebaju li hrvatskom društvu kompetencije koje se stječu visokim obrazovanjem? Tko ima koristi nakon što hrvatski građani steknu takve kompetencije: pojedinci, hrvatsko gospodarstvo ili društvo općenito? Zašto se stalno ističe sveučilišna autonomija, a izbjegava njihova odgovornost? Kolika je ukupna cijena pojedinih kvalifikacija, ne zaboravljajući sve resurse koje društvo osi-

gurava, roditelji i studenti? Koja je razlika između javnih i privatnih visokoškolskih institucija?«. Jasnim i argumentiranim odgovorima na ova pitanja stvorili bi se uvjeti za donošenje usuglašenih zajedničkih zaključaka.

Jasno je da se na javnim obrazovnim institucijama stječu kompetencije koje koriste hrvatskom gospodarstvu, pojedincu i cijelom društvu. Stoga bi trebalo čim prije prestati s naplaćivanjima školarina od studenata i roditelja na svim javnim obrazovnim institucijama jer je to jedino ispravno i prihvatljivo za hrvatsko društvo koje u svim strateškim dokumentima nedvosmisleno ističe izgradnju socijalne povezanosti i društva znanja, te jednake mogućnosti obrazovanja za svakog građanina Republike Hrvatske.

Hrvatska sveučilišta, fakulteti i druge visokoškolske institucije trebale bi se prestati skrivati iza autonomije, već se hrabro i otvoreno pokazati ispred odgovornosti prema svim resursima koje su dobili na upravljanje, te ishodima koje su obećali podariti studentima, roditeljima, hrvatskom gospodarstvu i društvu općenito.

Trebaju li manje uspješni studenti participirati u školarini? Ovo se pitanje može i drukčije postaviti– »Trebaju li visokoškolske institucije vratiti dio društvenih resursa koje su dobili za sve studente koje nisu na vrijeme i uspješno doveli do kvalifikacije?«. Naravno, svi zajedno trebamo dogovoriti i instrumente poticaja studenata, ali tada nitko ne smije zarađivati na tim instrumentima.

U Hrvatskoj je već neko vrijeme prisutno iskorištavanje i poticanje netransparentnosti i nerazumijevanja cjeline sustava visokog obrazovanja, što će se nasreću vrlo brzo promijeniti. Postoji puno više dobronamjernih pojedinaca i grupa koji sudjeluju u izgradnji sustava visokog obrazovanja i njegove poveznice s gospodarstvom, interesima pojedinca i društva općenito, ali su donedavno bili manje vidljivi jer se pozornost javnosti stalno skretala na druge.

Siguran sam da će uskoro sustav financiranja visokog obrazovanja biti povoljniji i poticajniji za studente i roditelje, za hrvatsko gospodarstvo i društvo općenito. Ispravna će izgradnja i provedba Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira pomoći u rješavanju svih otvorenih pitanja cjelovitoga kvalifikacijskog sustava pa tako i visokoškolskog.